

Exultate jubilate fideles,
opera Domini celebrate.
Hodie enim beatum Benedictum

mille decoratum dotibus:

ad aeternam gloriam devexit.
Longos labores,
longos sudores
aeterna excipit victoria.
Jacturam rerum,
fluxum dierum
perennis sequitur gloria.

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.

Christe audi nos. Christe exaudi nos.

Pater de caelis, Deus, miserere nobis.

Fili, Redemptor mundi, Deus, miserere nobis.
Spiritus Sancte, Deus, miserere nobis.

Sancta Trinitas, unus Deus, miserere nobis.

Cor Jesu, Filii Patris aeterni, miserere nobis.

Cor Jesu, Filii Virginis Matris,

Cor Jesu, majestatis infinitae,

Cor Jesu, hominis facti,

Cor Jesu, regis Angelorum,

Cor Jesu humilimum,

Cor Jesu potentissimum,

Cor Jesu obediensissimum,

Cor Jesu felicissimum,

Cor Jesu, angustiis et doloribus plenum,

Cor Jesu, coeli et terrae oblectamentum,

Cor Jesu, usque ad mortem maestissimum,

Cieszcie się i radujcie, wierzący,
chwalcie dzieła Pana.

Dzisiaj bowiem świętego Benedykta

po tysiącokroć chwalebne go
czcimy:

ku wiecznej chwale zstępuje.

Po długich trudach

i długich męczarniach

przychodzi wieczne zwycięstwo.

Po ofierze z dóbr

i upływie dni

następuje wieczysta chwała.

Kyrie eleison. Chryste eleison.

Kyrie eleison.

Chryste, usłysz nas. Chryste,
wysłuchaj nas.

Ojczy z nieba Boże, zmiłuj się
nad nami.

Synu, Odkupicieli świata, Boże,
zmiłuj się nad nami.

Duchu Święty, Boże, zmiłuj się
nad nami.

Święta Trójco, Jedyne Boże,
zmiłuj się nad nami.

Serce Jezusa, Syna Ojca przed-
wiecznego, zmiłuj się nad nami.

Serce Jezusa, Syna Maryi Dzie-
wicy,

Serce Jezusa, nieskończonego
majestatu,

Serce Jezusa, który stał się zło-
wiekiem,

Serce Jezusa, Króla aniołów,

Serce Jezusa najpokorniejsze,

Serce Jezusa najpotężniejsze,

Serce Jezusa najposłuszniejsze,

Serce Jezusa najszczęśliwsze,

Serce Jezusa, pełne trwogi
i boleści,

Serce Jezusa, rozkoszy nieba
i ziemi,

Serce Jezusa, smutne aż do
śmierci,

Cor Jesu, lumen orbis terrarum,

Cor Jesu, fornax ardens caritatis,

Cor Jesu, inexpugnabile pro pugnaculum,

Cor Jesu, justitiae et amoris receptaculum,

Cor Jesu, totius virtutis armamentarium,

Cor Jesu gloriosissimum,

Cor Jesu, bonitate et amore plenum,

Cor Jesu, omni laude dignissimum,

Cor Jesu, omni adoratione dignissimum,

Cor Jesu, Rex et centrum omnium cordium,

Cor Jesu, abyssus infinita thesaurorum

pauperum,

Cor Jesu, plenum gratiae et veritatis,

Cor Jesu, patiens et multae misericordiae,

Cor Jesu, fons vitae et sanctitatis,

Cor Jesu, fons puritatis et luminis,

Cor Jesu, origo contritionis,

Cor Jesu, vita et resurrectio nostra,

Cor Jesu, victima peccatorum,

Cor Jesu, arae sanctorum omnium,

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, parce nobis, Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, exaudi nos, Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis, Domine.

Serce Jezusa, światłości okręgu ziemskiego,

Serce Jezusa, gorejące ognisko miłości,

Serce Jezusa, niepokonana warownia,

Serce Jezusa, sprawiedliwości i miłości skarbnico.

Serce Jezusa, cnót wszelkich arsenale,

Serce Jezusa najchwalebniejsze,

Serce Jezusa, dobroci i miłości pełne,

Serce Jezusa, wszelkiej chwały najgodniejsze,

Serce Jezusa, wszelkiego uwielbienia najgodniejsze,

Serce Jezusa, Królu i zjednoczenie serc wszystkich,

Serce Jezusa, skarbów ubogich bezdenna głębino,

Serce Jezusa, pełne łaski i prawdy,

Serce Jezusa, cierpliwe i wielkiego miłosierdzia,

Serce Jezusa, źródło życia i świętości,

Serce Jezusa, źródło czystości i światła,

Serce Jezusa, źródło skruchy,

Serce Jezusa, życie i zmartwychwstanie nasze,

Serce Jezusa, krwawa ofiara grzeszników,

Serce Jezusa, ucieczko wszystkich świętych,

Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, przepuść nam, Panie.

Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, wysłuchaj nas, Panie.

Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, zmiłuj się nad nami.

Dixit Dominus Domino meo: Sede a dextris meis. Donec ponam inimicos tuos, scabellum pedum tuorum.

Virgam virtutis tuae emittet Dominus ex Sion: dominare in medio inimicorum tuorum.

Tecum principium in die virtutis tuae in splendoribus sanctorum: ex utero ante luciferum genui te.

Juravit Dominus, et non paenitebit eum: Tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech.

Dominus a dextris tuis, confregit in die irae suae reges.

Judicabit in nationibus, implebit ruinas: conquassabit capita in terra multorum.

De torrente in via bibet: propterea exaltabit caput.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

Confitebor tibi Domine in toto corde meo: in consilio justorum, et congregatione.

Magna opera Domini: exquisita in omnes voluntates ejus.

Confessio et magnificentia opus ejus: et justitia ejus manet in saeculum saeculi.

Memoriam fecit mirabilium suorum, misericors et miserator Dominus: escam dedit timentibus se.

Memor erit in saeculum testamenti sui: virtutem operum suorum annuntiabit populo suo:

Rzekł Pan Panu memu: Siedz po prawicy mojej, aż położę nie-przyjaciół twoje podnóżkiem nóg twoich.

Laskę mocy twojej wypuści Pan z Syonu: panuj w pośród nie-przyjaciół twoich.

Przy tobie przodkowanie w dzień możności twojej w jasnościach świętości: z żywota przed ju-trzenką zrodziłem cię.

Przysiągł Pan, a nie będzie mu żal: Ty jesteś kapłanem na wieki, według porządku Melchi-sedechowego.

Pan po prawicy twojej, poraził w dzień gniewu swego króle. Będzie sądził narody, napelni upaści: potłucze głowy wielu na ziemi.

Z strumienia na drodze pić będzie: dlatego wywyższy głowę. Chwała Ojcu i Synowi, i Duchowi Świętemu.

Jak była na początku, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Będę wyznawał, Panie, wszystkim sercem mojem, w radzie sprawiedliwych i w zgromadzeniu.

Wielkie sprawy Pańskie, doświadczone we wszystkim upodobaniu jego.

Wyznanie i wielmożność dzieł jego: a sprawiedliwość jego trwa na wieki wieków.

Uczył pamiętkę dziwów swoich miłośnierny a litościwy Pan.

Dał pokarm tym, którzy się go boją: pamiętać będzie wiecznie na Testament swój.

Ut det illis hereditatem gentium: opera
manuum ejus veritas et judicium.

Fidelia omnia mandata ejus: confirmata in
saeculum saeculi: facta in veritate et
aequitate.

Redemptionem misit populo suo: mandavit
in aeternum testamentum suum. Sanctum
et terribile nomen ejus:

initium sapientiae timor Domini. Intellectus
bonus omnibus facientibus eum: laudatio
ejus manet in saeculum saeculi.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper,
et in saecula saeculorum. Amen.

Beatus vir, qui timet Dominum:
in mandatis ejus volet nimis.

Potens in terra erit semen ejus: generatio
rektorum benedicetur.

Gloria et divitiae in domo ejus: et justitia
ejus manet in saeculum saeculi.

Exortum est in tenebris lumen rectis:
misericors, et miserator, et justus.

Jucundus homo qui miseretur et
commodat, disponet sermones suos in
judicio:

quia in aeternum non commovebitur. In
memoria aeterna erit justus:

ab auditione mala non timebit.
Paratum cor ejus sperare in Domino,

Moc uczynków swoich oznajmi
ludowi swemu, aby im dał
dzie-dzictwo poganów.

Uczynki rąk jego prawda i sąd:
pewne są wszystkie
przykazania jego: Utwierdzone
na wieki wieczne, uczynione w
prawdzie i w prawości.

Posłał odkupienie ludowi
swemu: postanowił na wieki
Testament swój: święte i
straszne imię jego.

Początek mądrości bojaźń Pań-
ska: wyrozumienie dobre
wszystkim, którzy je czynią:
chwała jego trwa na wieki wie-
ków.

Chwała Ojcu i Synowi, i Duchowi
Świętemu.

Jak była na początku, teraz i
zawsze, i na wieki wieków.
Amen.

Błogosławiony mąż, który się boi
Pana: w przykazaniu jego będzie
się kochał wielce.

Możne na ziemi będzie nasienie
jego: naród prawych będzie bło-
gosławiony.

Sława i bogactwa w domu
jego: a sprawiedliwość jego
trwa na wieki wieków.

Weszła w ciemnościach świa-
tłość prawym: miłościwy, miło-
sierny i sprawiedliwy. Rozkoszny
człowiek, który się zli-tuje i
pożycza: będzie miarkował
mowy swe
z rozsądkiem.

Bo na wieki nie będzie poru-
szon: w wiecznej pamiętce bę-
dzie sprawiedliwy.

Nie będzie się bał posłuchu
złego: gotowe serce jego
na-dzieję mieć w Panu.

confirmatum est cor ejus: non commovebitur donec despiciat inimicos suos.

Dispensit, dedit pauperibus: justitia ejus manet in saeculum saeculi: cornu ejus exaltabitur in gloria.

Peccator videbit, et irascetur, dentibus suis fremet et tabescet: desiderium peccatorum peribit.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

Laudate pueri Dominum: laudate nomen Domini.

Sit nomen Domini benedictum, ex hoc nunc, et usque in saeculum.

A solis ortu usque ad occasum, laudabile nomen Domini.

Excelsus super omnes gentes Dominus, et super caelos gloria ejus.

Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat, et humilia respicit in caelo et in terra?

Suscitans a terra inopem, et de stercore erigens pauperem:

Ut collocet eum cum principibus, cum principibus populi sui.

Qui habitare facit sterilem in domo, matrem filiorum laetantem.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

Umocnione jest serce jego: nie poruszy się, aż wzgardzi nie-przyjacioły swymi.

Rozproszył, dał ubogim, sprawiedliwość jego trwa na wieki wieków: róg jego wywyższy się w chwale.

Grzesznik ujrzy i będzie się gniewał: będzie zgrzytał zęboma swemi, a będzie schnął: żądza niebożnych zaginie. Chwała Ojcu i Synowi, i Duchowi Świętemu.

Jak była na początku, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Chwalcie dzieci Pana: chwalcie imię Pańskie.

Niechaj będzie imię Pańskie błogosławione odtąd i aż na wieki.

Od wschodu słońca aż do zachodu, chwalebne imię Pańskie.

Wysoki nad wszystkie narody Pan: a nad niebiosa chwala jego. Któż jako Pan, Bóg nasz, który mieszka na wysokości? A na ni-skie rzeczy patrzy na niebie i na ziemi.

Podnoszący z ziemię nędznego: a z gnoju wywyższając ubo-giego:

Aby go posadził z książęty, z książęty ludu swego. Który czyni, iż niepłodna mieszka w domu, matka synów wesoła.

Chwała Ojcu i Synowi, i Duchowi Świętemu.

Jak była na początku, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Laudate Dominum omnes gentes: laudate eum omnes populi.

Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus: et veritas ejus manet in aeternum.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

Magnificat anima mea Dominum.

Et exsultavit spiritus meus: in Deo salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillae suae: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est: et sanctum nomen ejus.

Et misericordia ejus a progenie in progenies timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede: et exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis: et divites dimisit inanes.

Suscepit Israel puerum suum: recordatus misericordiae suae.

Sicut locutus est ad patres nostros: Abraham, et semini ejus in saecula.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

Ave maris stella,

Dei Mater alma,

Atque semper Virgo

Chwalcie Pana wszyscy poganie: chwalcie go wszyscy narodowie. Bo się umocniło nad nami miłosierdzie jego: a prawda Pańska trwa na wieki!

Chwała Ojcu i Synowi, i Duchowi Świętemu.

Jak była na początku, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Wielbi dusza moja Pana i raduje się duch mój w Bogu, Zbawicielu moim.

Bo wejrzał na uniżenie swojej Służebnicy. Oto bowiem odtąd błogosławić mnie będą wszystkie pokolenia.

Gdyż wielkie rzeczy uczynił mi Wszechmocny, a Jego imię jest święte.

Jego miłosierdzie z pokolenia na pokolenie nad tymi, którzy się Go boją.

Okazał moc swego ramienia, rozproszył pyszniących się zamysłami serc swoich.

Strącił władców z tronu, a wywyższył pokornych.

Głodnych nasycił dobrami, a bogatych z niczym odprawił.

Ujął się za swoim sługą, Izrae-lem, pomny na swe miłosierdzie,

Jak obiecał naszym ojcom, Abrahamowi i jego potomstwu na wieki.

Chwała Ojcu i Synowi, i Duchowi Świętemu.

Jak była na początku, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

Witaj, Gwiazdo morza,
Wielka Matko Boga,
Panno zawsze czysta,

Felix coeli porta.

Sumens illud Ave
Gabrielis ore,
Funda nos in pace,
Mutans Hevae nomen.

Solve vincla reis,
Profer lumen caecis,
Mala nostra pelle,
Bona cuncta posce.

Monstra te esse Matrem,
Sumat per te preces,
Qui pro nobis natus,
Tulit esse tuus.

Virgo singularis,
Inter omnes mitis,
Nos culpis solutos,
Mites fac et castos.

Vitam praesta puram
Iter para tutum,
Ut videntes Jesum,
Semper collaetemur.

Sit laus Deo Patri,
Summo Christo decus
Spiritui Sancto,
Tribus honor unus. Amen.

Bramo niebios błoga.

Ty, coś Gabriela
Słowem przywitana,
Utwierdź nas w pokoju,
Odmień Ewy miano.

Winnych wyzwól z więzów,
Ślepym powróć blaski.
Oddal nasze nędze,
Uproś wszelkie łaski.

Okaż, żeś jest Matką,
Wzrusz modłami swymi
Tego, co Twym Synem
Zechciał być na ziemi.

O Dziewico sławna
I pokory wzorze,
Wyzwolonym z winy
Daj nam żyć w pokorze.

Daj wieść życie czyste,
Drogę ściel bezpieczną,
Widzieć daj Jezusa,
Mieć w Nim radość wieczną.

Bogu Ojcu chwała,
Chrystusowi pienie,
Obu z Duchem Świętym
Jedno uwielbienie. Amen.

przekłady: Biblia ks. Jakuba Wujka, Liturgia Godzin, Marcin Szelest

Szymon Ferdynand Lechleitner jest autorem czterdziestu zachowanych kompozycji, których rękopisy pochodzą z pierwszej połowy XVIII wieku, ale o jego życiu i działalności posiadamy jedynie bardzo skąpe informacje. Nie są znane dokładne daty jego życia. Niemieckie nazwisko pozwala przypuszczać, że nie urodził się w Rzeczypospolitej, bez wątpienia jednak tu właśnie działał, ponieważ ani jego utwory, ani nawet wzmianki o nich nie zachowały się w żadnym ośrodku zagranicznym. Należy zatem do „wielkich zapomnianych” kompozytorów związanych z Polską; zapomnianych, ponieważ nie doczekał się hasel w encyklopediach muzycznych, a jego nazwisko wciąż

znane jest raczej wąskiej grupie specjalistów; wielkich, gdyż był twórcą należącym do najwybitniejszych, który śmiało może być stawiany obok zna-nego i słusznie cenionego Górczyckiego.

Odnaleziony przez słowackiego muzykologa Ladislava Kačica w Archiwum Państwowym w Modrej k. Bratysławy rękopis utworu *Ave maris stella* jednoznacznie wiąże postać Lechleitnera z ziemią sądecką i Spiszem. Rękopis ten jest najprawdopodobniej autografem kompozytora, który, jak ustaliła Dominika Grabiec, na karcie tytułowej określa się mianem kapelmistrza księcia Lubomirskiego, Oboźnego Koronnego Królestwa Polskiego. Tytuł ten nosił w latach 1703–1729 Jerzy Aleksander Lubomirski, starosta sądecki. Z dokonanej inną ręką kolejnej inskrypcji na karcie tytułowej wynika, że rękopis został подарowany kościołowi parafialnemu w Starej Lubowli przez zmarłą wcześniej panią Annę Korotnoky; chodziłoby zatem być może o rodzinę legatu ze strony przedstawicielki jednego z głównych rodów szlacheckich Spisza na rzecz świątyni zapewne nieprzypadkowo leżącej nieopodal zamku, w którym rezydował krewny Jerzego Aleksandra, Teodor Lubomirski, starosta spiski.

Bardzo prawdopodobne, iż Lechleitner pozostał kapelmistrzem Jerzego Aleksandra również w latach późniejszych, kiedy ten sprawował urząd wojewody sandomierskiego, bowiem właśnie w Sandomierzu zachował się największy korpus utworów kompozytora. Z tych zbiorów pochodzi motet *Exultate jubilate*. Utwory Lechleitnera zachowały się również w Grodzisku Wielkopolskim, Staniątkach, Pilicy oraz w Krakowie, w zbiorach cystersów z Mogiły i w archiwum katedry wawelskiej, a z inwentarzy wiadomo, że jego muzykę wykonywały też zespoły jezuickie w Krakowie i Grodnie oraz kapela pijarska w Wieluniu.

Trzy cykliczne kompozycje Lechleitnera – Litanię do Najświętszego Serca Pana Jezusa, Mszę uroczystą ku czci św. Kajetana oraz nieszpory – skopio-wano w kolegium pijarskim w Podolińcu, które kilkadziesiąt lat wcześniej założył starosta spiski Stanisław Lubomirski. Są to rękopisy noszące daty z lat trzydziestych i czterdziestych XVIII wieku, a więc już z czasów przy-puszczalnego pobytu kompozytora w Sandomierzu. Odpisy te świadczą o in-tensywnych kontaktach pomiędzy różnymi ośrodkami klasztornymi, a za-pewne i przedstawicielami rozgałęzionego rodu szlacheckiego, kontaktach obejmujących wymianę repertuaru muzycznego. Lechleitner z pewnością należał do twórców popularnych, których utwory chętnie kopiowano; dzięki temu ślady znajomości jego kompozycji na Spiszu obejmują kilka dekad.

Odświętna w obsadzie i pełna barwnych pomysłów muzycznych twórczość Szymona Ferdynanda Lechleitnera z pewnością zasługuje na to, by zdobyć

sobie trwałe miejsce w dzisiejszym życiu muzycznym. Poświęcony jej koncert monograficzny w ramach Prologu Starosądeckiego Festiwalu Muzyki Dawnej jest jednak wydarzeniem szczególnym; utwory kompozytora po raz pierwszy od kilku stuleci zabrzmiały w tym właśnie kościele, któremu podarowano rękopis *Ave maris stella*. Nad miastem góruje zamek Lubomirskich, a siedemnaście kilometrów dalej leży Podoliniec, w którym Prolog Festiwalu gościł rok temu i skąd pochodzą rękopisy wykonywanej dziś litanii i nie-sporów. Przywracana do życia muzyka Lechleitnera uświadamia nam bogactwo i wielowątkowość tradycji kulturalnych naszych regionów, rozdzielonych wprawdzie granicą państw, ale złączonych wspólną historią.

Składamy serdeczne podziękowania dr Dominice Grabiec z Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie i dr. Maciejowi Jochymczykowi z Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Jagiellońskiego za życzliwe udostępnienie materiałów nutowych.